

COVID-19 și animalele de fermă: informații despre măsuri de gestionare a riscurilor

Prezentul material face referire la susceptibilitatea animalelor la infecția cu SARS-CoV-2 și are la bază cele mai recente informații științifice disponibile, comunicate de către organismele internaționale și este adresat profesioniștilor care activează în domeniul creșterii animalelor (fermieri, producători, medici veterinari etc.).

Răspândirea pandemiei COVID-19 are loc în cea mai mare măsură pe calea transmiterii între oameni. S-a observat că infectarea speciilor de animale susceptibile pentru SARS-CoV-2 a avut loc preponderent în urma contactului cu persoane infectate, cu sau fără semne clinice ale bolii. Astfel, infecțiile în cazul animalelor au fost preponderent descoperite prin urmărirea contactului cu persoanele confirmate cu COVID-19.

Specii de animale susceptibile la SARS-CoV-2

Animale de fermă

a) Foarte susceptibile

Nurcile se pot infecta și pot manifesta semne clinice respiratorii și gastrointestinale, și se poate observa o mortalitate crescută. Totuși, în cele mai multe cazuri, infecția cu SARS-CoV-2 nu determină manifestarea semnelor clinice. S-a constatat faptul că persoanele infectate cu SARS-CoV-2 au introdus virusul în fermele de nurci în numeroase țări, iar, ulterior, a fost observată transmiterea virusului pe căile nurcă – nurcă și nurcă – om. Există dovezi științifice din Danemarca potrivit cărora SARS-CoV-2 a suferit o mutație (având nurcile drept gazdă), care ulterior a devenit circulantă în rândul oamenilor.

Dihorii, parte a aceleiași familii cu nurcile (Mustelidae), se pot infecta cu virusul și pot manifesta semne ale bolii. Într-un studiu experimental, dihori infectați au transmis boala în rândul altor dihori, prin contact direct și prin intermediul aerului.

Câinii raton (tanuki) pot contacta virusul. Totuși, într-un studiu experimental, aceștia nu au manifestat semne ale bolii și nici nu a fost identificată transmiterea la alți indivizi cu care au fost în contact direct.

Iepurii se pot infecta cu virusul, dar nu au manifestat semne ale bolii într-un studiu experimental. Încă nu s-a confirmat dacă este posibilă transmiterea între indivizii aflați în contact direct.

b) Susceptibilitate scăzută

Porcinele au demonstrat o susceptibilitate scăzută la virus, foarte puțini indivizi dezvoltând semne clinice respiratorii moderate în urma inoculării cu o doză foarte infecțioasă, într-un cadru experimental.

Bovinele au demonstrat o susceptibilitate scăzută la virus, fără a manifesta semne ale bolii și fără ca virusul să se transmită între indivizi, în cadru experimental.

c) Fără susceptibilitate

Nu s-a demonstrat faptul că **găinile, curcanii, prepelițele, găștele, rațele și peștii** (atât de crescătorie cât și sălbatice) se pot infecta cu virusul.

Animale de companie care sunt frecvent întâlnite în jurul fermelor

Pisicile pot fi infectate cu virusul și pot manifesta semne moderate respiratorii și/sau gastrointestinale ale bolii. Un studiu experimental a demonstrat că indivizii infectați pot transmite virusul contactului direct. Dovezile disponibile până în prezent indică faptul că pisicile se infectează în urma contactului cu cazurile umane COVID-19 atât în gospodării, cât și în grădinile zoologice (felinele mari). Au fost identificate pisici pozitive cu SARS-CoV-2 printre cele care trăiau în femele de nurci din Olanda.

Câinii se pot infecta cu virusul, pot manifesta semne ale bolii, dar nu s-a confirmat transmiterea între indivizi prin contact direct în cadrul experimental. Dovezile disponibile susțin ipoteza infectării în urma contactului cu persoanele infectate.

Metode de protejare împotriva SARS-CoV-2

Se recomandă implementarea următoarelor măsuri de biosecuritate:

- Angajații și vizitatorii să parcheze mijloacele de transport în zone special amenajate, departe de locurile unde sunt crescute animalele;
- Restricționarea accesului personalului non-esențial;
- Implementarea unui registru al persoanelor care intră în fermă (dată, informații de contact, orele de intrare și de ieșire, scopul vizitei și orice alte contacte cu ferme în ultimele 2 săptămâni);
- Restricționarea accesului persoanelor cu o temperatură corporală care depășește valoarea de 37.5 grade Celsius; orice persoană care manifestă semne clinice compatibile cu boala COVID-19, cei care au fost testați pozitiv pentru SARS-CoV-2, inclusiv persoanele care se recuperează sau sunt asimptomatice, precum și cei care se află în izolare în urma contactului cu persoane infectate sau în carantină, nu trebuie să aibă acces în fermă până în momentul în care au fost declarați vindecați de către medici;
- În cazul fermelor de capacitate mare, sosirea angajaților la muncă trebuie programată astfel încât să se evite aglomerările;
- Trebuie descurajată prezența câinilor, pisicilor, animalelor sălbatice și a dăunătorilor prin construirea de elemente de împrejmuire; de asemenea, trebuie îndepărtate furajele, așternuturile și materiile fecale care pot atrage aceste animale;
- Trebuie implementată strategia totul-plin - totul-gol atunci când se efectuează curățenia și dezinfecția înaintea repopulării, precum și a spațiilor și a uneltelor folosite în fermă; de asemenea, trebuie folosite doar substanțe biocide autorizate, în conformitate cu instrucțiunile producătorului;
- Acordarea unei atenții deosebite echipamentului personal de protecție; acesta trebuie ales în funcție de activitățile desfășurate; activitățile care presupun o interacțiune crescută cu animalele implică asigurarea de echipamente de protecție suplimentare, așa cum este cazul măștilor, mănușilor, ochelarilor de protecție;

- Trebuie purtat un nou set de echipament personal de protecție atunci când se trece dintr-o hală cu animale în alta sau dezinfectarea celui existent;
- Trebuie folosită o baie de dezinfecție a încălțămintei la intrarea în fermă; de asemenea, substanțele dezinfectante folosite pentru aceasta trebuie schimbate cel puțin o dată pe zi;
- Trebuie schimbat/dezinfectat zilnic echipamentul personal de protecție, precum și de fiecare dată când intrați sau ieșiți din fermă;
- Trebuie implementate proceduri de curățenie și dezinfecție în zonele frecvent folosite de către personal, cum este cazul bucătăriei, spațiilor de servire a meselor, vestiarelor și grupurilor sanitare;
- Trebuie evitată derularea de activități a unei singure persoane în mai multe hale, pentru că reprezintă o potențială cale de diseminare a virusului;
- Trebuie asigurată respectarea distanțării fizice între angajați (cel puțin un metru), cu o atenție deosebită pentru pauzele de masă;
- Trebuie elaborat un plan de contingență pentru o posibilă criză de personal, astfel încât activitățile esențiale să nu fie afectate;
- Trebuie încurajată practicarea bunelor măsuri de igienă personală, îndeosebi spălarea mâinilor înainte și după contactul cu animalele;
- Trebuie inițiată o campanie de informare în rândul angajaților în ceea ce privește mecanismele de transmitere a SARS-CoV-2 și măsurile de biosecuritate care trebuie respectate la nivelul fermei.

Monitorizare și supraveghere

În țările unde există crescătorii de nurci, se recomandă implementarea unui sistem de monitorizare și de avertizare timpurie. Acesta ar putea implica recoltarea de probe, inclusiv cele din mediu, și examinarea necropsică a cadavrelor de nurci.

Toate animalele trebuie monitorizate pentru semne clinice precum: dificultăți în respirație, descărcări nazale, manifestări gastrointestinale și mortalitate neonatală. Trebuie ținute registre pentru schimbările majore ale stării de sănătate (inclusiv mortalitate) și, dacă sunt observate, acestea trebuie raportate medicului veterinar și autorităților competente.

Recomandări pentru personalul care interacționează cu animalele

În cazul în care manifestați simptomatologie specifică COVID-19 și este necesară izolarea sau dacă ați fost testat pozitiv pentru boală, trebuie să:

- Restricționați contactul cu animalele pe perioada bolii, la fel cum ați proceda și în cazul interacțiunii cu oamenii;
- Vă asigurați că animalele sunt îngrijite de altă persoană;
- Contactați mediul veterinar, ca măsură de precauție și informați-l cu privire la situație;

Pași de urmat dacă animalele sunt expuse la SARS-CoV-2

Având în vedere cele mai recente dovezi științifice referitoare la variantele de SARS-CoV-2 care au suferit mutații la nunci, se recomandă ca orice suspiciune pentru animale de fermă să fie adusă în atenția autorităților competente.

Infecția cu SARS-CoV-2 în cazul nuncilor captive, din crescătorii, sălbatice sau domestice ar trebui suspectată dacă unul sau mai multe dintre următoarele criterii sunt prezente:

- Ancheta epidemiologică a stabilit contactul cu un caz uman sau animal confirmat pentru COVID-19, indiferent de prezența sau absența semnelor clinice aparente;
- Prezența descărcărilor nazale și/sau dificultăți respiratorii, indiferent de estimarea prevalenței aparente în efectiv, alături de unul sau mai multe dintre următoarele semne: inapetență, letargie, semne gastrointestinale, mortalitate neonatală și la adulți.